

5/11/57

או, אותו חלק שנחפס בכביש, או בדרך, ברגל הדבא לעיר המחוז.....
והם הובאו למשטרה. ביניהם היה יאני והיה גם רפאל. והיו כ-50 איש,
או משהו כזה. מהם רקדו זורה ויאני הראטון שהשתולל, כל הדברים
האלה, ואנחנו היינו שבויים במתנה לילה שלם זרק למחרת הרשו לנו
לצאת.

זאת האניה הראשונה. אני אחרי האניה הזאת,

הצטרפתי לנסוע...

בזה הוסל המהנה?

שאלה:

נשיה:

לא. אותו מהנה - אני כבר לא כ"כ יודעת כי אני
נסעתי לאירופה לוועידת "הרור", תיכף אחרי זה,
למחרת. נסעתי לאלג'יר ונסעתי לצרפת ומשם לגרמניה. אבל עד כמה שאני
יודעת אותם האנשים העבירו למחנה אחר, והיתה עוד אניה, יותר קטנה,
"שיבת ציון" בי לא רצו להשאיר את האנשים האלה שכ"כ סבלו וכ"כ
חיכו בלי שום פתרון. וגם התוספו אליהם מספר קטן ושלחו את האניה
השניה.

אחר-כך ראינו שזה לא כ"כ פשוט. גם האניה השניה
נתפסה. ז"א, גילו אבל הספיקו בכל זאת להעלות רוב האנשים. ראינו
שהם קשה מאוד ויש הגורם הערבי. הצרפתים לא יכלו להעלים לגמרי
ואם הם מקבלים הודעה הם מוכרחים להגיב. ועד העליה אחר-כך - על
זה באמת יש לי הרבה לספר. זוהי האניה הבלתי ליגלית בזיופים. וזה
באמת אלפים, אלפים ואלפים. הכל היה מזויף. הנירוח וחוף מזה, בין
מרוקו לאלג'יר, העברת הגבול היתה בלי נירות. וזה באמת, גם אנחנו
הפגנו דרכים, ובזה אני הייתי נובחת בפוגרום, שהיה על הגבול. זה
בעור הגבול שהיה הפוגרום וגם טווס יהודים חפסו להם דרכים. וידעו
שמגיעים ל"אליאנס" באלג'יר ושם יש ארגון שדואג לתת לך פספורט.
אז אותם הפספורטים, הם הילכו וחירו בין אלג'יר למרטיל.

שאלה:

מכיון שאת הגעת לאותה נקודה שאותה הזכיר יצחק
המכתב הזה שהוא קיבל על הפוגרום, ספרי כבר

על החויה הזאת.

נדיה:

אני רואה שארווח ארבע תיפול.

אחרי שתי האניות האלה שהיו ב-47. עכשיו מגיעים ל-48

שם הארכיון: 6/11

מספר תיק: 17/12/66

י"א/1 - י"ב י"ב. מ"א

במשך כל סוף 48/47 אנשים שידעו לסדר לעצמם נירות עלו. אני מדברת בעיקר ממרוקו. כי הלחץ הגדול היה במרוקו. אבל זה לא היה בונה - מידה גדולה. ולא כל אחד היה יכול להשיג פספורט. זה היה מאוד קשה כי כבר הבינו המרוקאים שאם נותנים ליהודים פספורט לאלג'יר, מיד מאלג'יר הם מסתדרים לעלות לצרפת והלאה. אז נגנו יותר פספורטים. רק אנשים בעלי הנפעה יכלו להשיג פספורט. והעם הפשוט לא הטיג.

אנחנו חפשנו דרכים, חבר אחד ממרוקו ואני, כי בינהיים אני עברתי למרוקו. היה פילוג ^{במרוקו} בין השומר הצעיר והתנועה שלנו. זה אותו חבר שספרתי לך עליו. אחרי שהתפלגה התנועה בטונים הוא החליט שהוא עובר לשומר הצעיר. והחברים שלנו לא רצו לעבור לשומר הצעיר. אמרו לו שאם הוא רוצה שיהזור מטולס אבל הם נשארים, ב"דרור". ואז מטוניס - אני הייתי באלג'יר ומשם החליטו שאני אעבור ועברתי למרוקו. זה היה חדשים של שנה 48. ובאמת היה להץ גדול מאוד לעליה במרוקו, בעיקר אחרי הכרזת המדינה. כל הצעירים רצו לעלות. באו אלינו, ידעו שאנחנו ציונים ודרשו לעלות כי מלחמה בארץ והם רוצים להשתתף. יש כאלה שעזרו אח הגבול וכאלה שלא מצאו דרך לעבור אח הגבול. אז החלטנו שאנו נמצא דרכים.

אחותי האהובה
הייתה יפה

אנחנו, סם אבוטבול ואני חפשנו כמה דרכים ומצאנו. דרך אחת - בשחיה, דרך היים. דרך אחת - היה כביש ליד פורטיי - יש שם שני כבישים ובלניהם תעלה. והיתה גם העברה שהיא קשה מאוד - ישר בדרך מ-.....-ל-..... באופנים. אבל זה ענין של מזל. תופסים אותך - אחת גמור, זה גלוי, זה מול המכס. מול הביקורת. אלה היו שלושת הדרכים שמצאנו.

וזהאחיה ביום הראשון, אני זוכרת טוב מאוד. שמצאנו את שלושת הדרכים, או יותר נכון אח שהל הדרכים. הדרך דרך התעלה ודרך היים. וביום השני שהוא היה הראשון של הצרפתים, אנחנו עבדנו לארבן אח זה במקוט, למצוא כמה אנשים שהם גם יובילו את הקבוצה, דרך המעברים האלה. היינו אצל יהודים ופתאום אנחנו שומעים צעקה איומה, משהו מתריד. אנחנו יוצאים החוצה ורואים עם רץ - זה היה רחוב יהודי בעיקר של חנויות - אנשים רצים בבהלה איומה ואחריהם ערבים עם מגלים, עם חרמשים, עם גרזנים, עם סכינים, עם מספרים גדולות ומתנפלים על היהודים.

תיכף ומיד כל היהודים ברו, יש כאלה שלא הספיקו, והשאירו הכל פתוח. יש כאלה שמהר סגרו את החנויות וברתו ואנחנו רואים שהערבים ממש מתנפלים בכל החנויות. אני הייתי עם ההבר הזה והיה בית יהודי מסודר, כפי שזה מסודר בצפון-אפריקה. זה מין חצר עם הרבה דירות קטנות, חדרים קטנים ובכניסה יש שער מעץ. הוא הכיר את האנשים האלה, הוא דפק ופתחו לו והוא משך אותי. נכנסתי שם, אנשים לא הכירו אותי, אני מאוד שתודת, הלה משוכנעים שאני ערבית ורצו לזרוק אותי. הוא התחנן וניסה לשכנעם שאני באמת יהודית ושישמרו עלי.

אנשים היו שם בפחד כזה - אני אף פעם לא ראיתי דבר כזה - היו אנשים מכוגרים והם שכבו מתחת למיטות בפחד איום ונורא. מי שהיה לו אומץ לב עשה בריקדה מאחורי השער הזה. נשים התחילו לבכות, לצעוק. גברים התחילו לטהום את החודים, את כל הפרצות וכו'. שמעו בחוץ את הערבים משגוללים, הם גם ניסו לפרוץ את השער הזה אבל היה קשה אז הם עזבו והתקדמו.

אני חושבת שמהזמן שהתחיל הדבר עד שהופיעה המשטרה הצרפחים, עם דאש העיר, עבדה לפחות שעה וחצי. וזאת עיר די קטנה מאוד. כעבור שעה וחצי הופיעה. אני כל הזמן הטתכלתי דרך הלון. אז ראיתי שהגיעו. הם באו בשקט, עם הכפפות, עם המקל. הרחוב כבר היה כולו ריק. אחדים כבר עברו למקום אחר והיהודים כולם הסתתרו.

אחרי זה הופיעו משוריינים ואז הולט על עוצר וכל הזמן המשוריינים הסתובבו בתוך העיר, כל העיר. אנחנו יצאנו אחרי זה - זה היה רובע העסקים - וברובע היהודי עשן עולה. הם הציתו כ-50 בתים. ואז כל היהודים עברו לגור לאליאנס. כי לא היה להם איפה לגור. אנחנו תיכף החלטנו לחזור לקזבלנקה ורצנו לתחנת הרכבת ושם חפסו אותנו. היוח ואני שחורה ובחורה, או שמענו שהם מדברים. אני נדבקתי למשפחה צרפתייה והתעסקתי עם הילדים שלהם וזה עבד. אח"כ אנו שמענו משהו הרבה יותר גרוע מזה. הם הלכו לכפר קטן, ג'ירדה, ושם היו כ-150-160 יהודים והם אמרו שבאוג'דה היהודים התנפלו על הערבים ואז שם גמרו גם הקהליה. יש חלק שהספיק עוד לברוח ובא לאוג'דה וכל השאר הושמר. אני רק רוצה לציין דבר אחד - זה ועזע אותנו לגמרי - לראות את הפחד הזה ומאז ארגון ההגנה התחיל באופן סיסטמתי בכל המקומות, וגם העניין הזה של העלייה כבר לא היה משהו אידיאלי, אבל ממש אנשים לא יכלו להשאר. ואני, כעבור שבוע ימים, חזרתי לאלג'יר כי רצו שאני אסע לצרפת ובאמת בסעתי לשם ושם נפגשתי עם ויצמן, עם משה סנה, ...